

נראדה אור

פרשת ויגש תשי"ג

גליין קנג שנה ג

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענו

{ שניני אור }

חג החנוכה כבר הסתיים לפני חמשה ימים ועדיין מנסים אנו להתחמם לאורו, כפי ששח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בטיש המרומם ביום זאת חנוכה, שלאחר החתונה הגדולה שהתחילה בט"ו באב ונמשכה עד חנוכה - ישנם שבסיום החתונה שבים הביתה ושוקעים בחיי השגרה, אך ישנם שמתקשים להפריד מהאור הגדול ומנסים לקחת אותו עמם להמשך הדרך.

למעשה מה נוטלים אנו מהימים המאירים, גם זאת גילה לנו אדמו"ר שליט"א בשחת קדשו - חביבות. מימי החנוכה נכנסים אנו מיד לחודש טבת בו נדרשים להתגבר על כחות הרע, די איינציגע עצה - העצה היחידה כיצד לא נמשך אחריהם היא חביבות מצוה חביבות תורה וחביבות כל דבר שבקדושה, זאת נוטלים אנו מימי האורה בהם מקיימים מצות הדלקת נרות ומצות הלל והודאה בחביבות מיוחדת המותרת רושם בנפש.

יסוד זה נשנה וחוזר ונשנה בניסוחים שונים בשיחות אדמו"ר שליט"א - כחות הרע מתייצבים בשלל פיתויים למשוך את האדם מעסקו בעבודת הבורא - חיי נצח, לעסוק בהנאות חולפות - עניני החומר. הדרך לא להתפעל מהם היא רק בחיבור עמוק ופנימי לעולם הרוחני, החביבות לתורה ומצוות היא חיבור אמיתי לעולם הנצח המונע חיבור לעולם אחר ח"ו, כי בי חשק ואפלטו.

בשם אחד מגדולי הדור האחרון ראיתי פעם שהדבר הראשון אותו מחנכים ילד קטן בענין התורה הוא לנשק ספר קודש שנפל על הרצפה, עוד לפני שמתחיל הוא ללמוד מחידרים בו חביבות לתורה, בזאת יהא לו כח להשקיע ראשו בתורה ולומר לא לפיתויי עוה"ו.

כך בפרשתנו כאשר מספרים ליעקב אבינו שיוסף הצדיק חי ומושל במצרים הוא עדיין אינו מאמין, רק כאשר יורא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו ותחי רוח יעקב אביהם. פירש"י שהכונה לסימן שמסר להם יוסף שבשעה שפירש מיעקב אבינו היה עוסק בפרשת עגלה ערופה.

כפי שמבארים המפרשים שאף אחר שמע יעקב שיוסף חי עדיין חושש היה פן לא הצליח להחזיק בצדקותו וקדושתו בטומאת מצרים. אך כאשר ראה את העגלות - כאשר נוכח שאף לאחר עשרים ושתים שנה עדיין זכורה ליוסף הסוגיא בה עסק כשנפרד ממנו, הרי שזכרון שזכה בא רק מתוך חביבות תורה הנטועה בעומק הלב, ואם התקיימה ביוסף החביבות לתורה ומצוות ודאי היה בו כח להחזיק בצדקו גם בהיותו בתוככי כוחות הרע. מי החנוכה אמנם חלפו אבל בידינו לקחת מהם צידה לדרך - קיום תורה ומצוות בחביבות שנחרטה בנפשנו באור הנרות. וכפי שהתבטא אדמו"ר שליט"א: בנר החנוכה מונח הלב שלנו, הכיצד ניתן לשוב לחיי החולין ולשכוח ממנו?!

{ זכרות קודש }

תורה ואמונה - שני עמודי עולם

תורה ואמונה - הא תליא בהא

ויעקב אבינו שכנגד מדת תפארת היה בבחינת עמוד התורה, שהמשיך אור אמונתו של אאע"ה על ידי התורה, ונתן כח בזרעו אחריו שבהיות איש יהודי עוסק בתורה ביגיעה תאיר בנפשו אור האמונה. כי שורש כל תרי"ג מצוות התורה הוא 'אנכי ולא יהיה לך', וממילא על ידי עסק התורה זוכה לאור האמונה כדכתיב (תהלים קיט, פו) 'כל מצוותיך אמונה', שנקבעת בלבו אור האמונה בכל מצב בבחינת הנני להריגה הנני לשחיטה, הנני לכהונה הנני למלכות.

שני עמודי עולם אלו - האמונה והתורה הן תריין רעין דלא מתפרשין, כי תורה בלא אמונה אין לה חשיבות, והאמונה לא תכון בקביעות בלב האדם רק על ידי עסק התורה להאיר בו בכל המצבים ובכל הזמנים.

זהו ענין הארזים שנטע אברהם אבינו ונטלם יעקב למצרים, כי היה בהם אור האמונה מכח אברהם אבינו כאשר נדרש מהכתוב 'ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם' וגו', והמשיך בהם יעקב כח התורה שהיתה מדתו. ומהם עשו הבריה התיכון המבריה מקצה לקצה בכל שלש רוחות המשכן, כי מכל רוח במשכן נמשך שפע השייך לרוח זו, מדרום אור החכמה מצפון כל שפע הטוב בגשמיים ממערב השראת השכינה. והיה הבריה התיכון שהיה בו בחינת האמונה והתורה מכח אברהם ויעקב אבותינו היסוד המעמיד לכל שלש הרוחות, להמשיך על ידו כל אשר נשפע מרוחות אלו בכח האמונה והתורה שהם יסוד ושורש הכל.

המשך בעמוד הבא >>>

ויסע ישראל וכל אשר לו ויבוא בארה שבע וגו' (מו, א).

איתן הודיע אמונתך

במדרש (ב"ר צד, ד) להיכן הלך אמר רבי נחמן שהלך לקוף ארזים שנטע אברהם זקינו בבאר שבע, היך מה דאת אמר (כא, לג) 'ויטע אשל' וגו'. כתיב (שמות כו, כח) 'והבריה התיכון בתוך הקרשים', אמר רבי לוי והבריה התיכון שנים ושלשים אמה היו בה, מהיכן מצאו אותו לשעה אלא מלמד שהיו מוצנעין עמהם מימות יעקב אבינו וכו'.

יש לבאר מה טעם נטל יעקב דוקא ארזים אלו לבריה התיכון שבמשכן.

ביאור הענין כי בירידת יעקב אבינו למצרים החלה הגלות שבה נפלו ישראל בגלות הדעת, ונשפלו נשמותיהם למיצר עמוק ביותר שבדרך הטבע כמעט אי אפשר להם לצאת ממנו, והוצרך יעקב להיכן להם הדרך להחזיק בחשכת הגלות.

והנה אברהם אבינו היתה עבודתו בענין האמונה כדכתיב 'ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' א-ל-עולם, ובכל הנסיגות שעמד בהם השריש על ידם בנפשו ובנפשות זרעו אחריו שלא יסורו מאמונת ה' בכל מצב שהוא. כדאיתא במדרש (תנחומא בובר, וירא מד) 'ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני' (כב, יא), הנני לכהונה הנני למלכות, הנני לשחוט הנני ליהרג. כלומר שתהא האמונה קבועה בלבו ולב זרעו הן בהיותם במצב נעלה ומרומם כענין כהונה ומלכות, והן בהיותם שפלים ונבזים כענין הריגה ושחיטה ל"ע.

לבוש בגדי המודות

לכולם נתן לאיש חליפות שמלות וגו' (מו, כב).

יש לבאר מה טעם נתן להם שמלות דייקא.

על פי פשט יש לבאר שאחר שמצאו הגביע באמתחת בנימין כתיב (מד, יג) 'ויקראו שמלותם', לכך הוצרך לתת להם בגדים ללבוש וכן הוא בחזקוני. ומיעוט חליפות שנים שנתן לכל אחד שני חליפות, כי במפרשים (עי' אבן עזרא) איתא שחליפות היינו בגדים יקרים, והרי בגדי שבת צריכים להיות חשובים משל חול, לכך אחר שנתן להם בגד יקר לימות החול, נתן להם בגד יקר יותר לשבת, כי בגדי השבת שהיו להם מכבר היו פחותים בחשיבותם מבגד החול שנתן להם.

ויגש תשע"ה, ליל שבת

התחזקות באמונה על ידי הארזים

ארזים אלו נטל עמו יעקב אבינו ברדתו למצרים לחזק ולהשריש אמונת ה' בישראל, שלא תסור מלבם אף בהיותם בחשכת הגלות בהעדר אור הדעת מנפשם. כדאיתא **בנעם אלימלך** (בשלה ד"ה ויקח משה) עה"פ (שמות יד, יט) 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביעי את בני ישראל לאמר פקוד פקוד אלקים אתכם' וגו'. 'השבע השביעי' יש לומר בשי"ן שמאלית מלשון שביעה, כלומר שיוסף הצדיק **השביעי את בני ישראל באמונה ובטחון בהשם יתברך שיגאלם בבוא עת פקידתם** ולא יתייאשו בגלותם. וזהו 'כי השבע השביעי את בני ישראל לאמר פקוד פקוד' וגו', שהיו כה שבעים

באמונה עד שהיו רגילים לומר זה לזה 'פקוד פקוד' וגו'.

בדרך זו נטע יעקב אבינו הארזים במצרים, כי הארז שממנו נעשה הבריה התיכון שארכו ל"ב אמה היה מתנשא לגובה מאד, והיו ישראל **מסתכלין בו ומתחזקים באמונת ה'** בכח אברהם ויעקב אבותינו שהמשיכו בארזים אור האמונה והתורה, לידע ולהאמין שיבוא היום שיוציאם הבורא יתברך ממצרים וישכון בתוכם במשכן אשר יבנו לשמו.

איתא בספה"ק שאחר ימי החנוכה מתחילה עבודת ימי השובב"ם, ושבת הבאה פרשת ויחי כבר שייך ממש לימי השובב"ם, ועבודת ימים אלו באמונה ובתורה,

שמאמין שהבורא יתברך נמצא עמו בכל מצב שנמצא ובודאי יכול לצאת מכל מיצריו, ומתוך אמונה זו מתייגע בתורה בכונה לטהר נפשו ולקרבה ליוצרה, ועל ידי האמונה והדבקות בתורה זוכה לגאולת הנפש מכל מיצריה ולדבקה בא-ל חי.

יעזור השם יתברך שנזכה לכל ההשפעות טובות בגשמיות וברוחניות, והשפע הגשמי לא יפריע הדבקות בהשם יתברך, ונזכה לאמונה בהשם יתברך בכל המצבים להידבק בתורה ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

ויגש תשע"ד, רעוא דרעיון

ביאור קריאת יעקב את שמע

שיוסף חי. אלא שאף שידע שחי לא ידע אם עמד בצדקו, וכלשונו הקדוש 'ודבר ידוע הוא כי הצדיקים יותר יחפצו בהעדר הבן בהיותו בן מביש', לכך התנחם רק אחר שראה פניו והכיר בו שעומד בצדקו כצדיקים שקרויים חיים.

והנה בפרשה ראשונה שבקריאת שמע נאמר 'ושנתם לבניך', ולכאורה מה טעם נאמרה מצות הלימוד לבנים וכן לתלמידים כדרשת חז"ל (ספרי דברים ו, ז) בפרשה זו שענינה קבלת עול מלכות שמים באהבה. אלא **שהאופן להנחיל דרך ה' לבניו אחריו הוא רק על ידי שמוסר נפשו** לייחד שמו יתברך בגודל אהבה כי אהבה זו נשרשת בנפשות זרעו.

בזה יבואר שמכיון שלא ידע יעקב אבינו אם יוסף עומד בצדקו לכך קרא קריאת שמע בבואו אליו, שאם ח"ו אינו מחזיק בצדקו **יושפע עליו לילך בדרך הישר על ידי מסירות נפשו ביחוד שמו יתברך באהבה.**

ויגש תשע"ו, סעודת צפרא דשבתא - בולטימור

השגת היחוד על ידי קריאת שמע

בדרך פנימי יש לבאר כי בליל שבת אומרים בתפלה 'וינוחו בה' מחמת שיש עליה לנוק' דזעיר אנופין, וביום השבת 'וינוחו בו' כי יש עליה לז"א. ובתפלת מוסף נעשה יחוד עצום של ז"א עם הנוק' והוא **בחנית יוסף הצדיק, כדאיתא באריז"ל** (סדר תפלת מוסף) מוסף אותיות יוסף כי "מתחלף במ' בא-ת ב-ש. ולכך אומרים פסוק 'שמע ישראל' בקדושת כתר, שעל ידי מסירות נפש בקריאת שמע נשלם היחוד.

לפי זה יש לבאר שבעת שנראה יעקב עם יוסף היה העת ששייג יעקב היחוד בחנית יוסף כענין היחוד שבתפלת מוסף, לכך קרא בעת ההיא קריאת שמע שעל ידי מסירות נפשו בקריאת שמע ישיג היחוד, כאשר משיגים בקריאת שמע בקדושת כתר.

ויגש תשע"ז, ליל שבת

יעקב הגיע למדרגת אהבה שלא היה לו בשום זמן מהזמנים

ויאסור יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפול על צואריו ויבך על צואריו עוד (מו, כט).

פירש רש"י זצ"ל, אבל יעקב לא בכה ולא נפל על צואריו, ואמרו ז"ל **שהיה קורא את שמע.**

לכאורה הוא דבר פלא שדוקא בשעה זו קרא את שמע. ונראה לענ"ד על פי שקבלנו **מהבעש"ט הק' ותלמידיו הקדושים**, כי לכך ברא השי"ת המדות בזה העולם אהבה ויראה וכדומה, כדי לידע היאך לאהוב ולירא מהבורא, ואם לא היה אהבה ויראה בזה העולם לא היו יודעים מהו אהבה ומהו יראה. והם אמרו כי כאשר בא לאדם אהבה גשמיות ידע האדם כי בהשגחה נשלח לו אהבה זו כדי לבא מזה לאהבת השי"ת, כי העת נצרך לזה האיש לעבוד אז במידת אהבה, וכן הענין בכל המדות.

לכן יעקב אבינו כאשר בא לידו אהבה גדולה כזו להתראות עם בנו חביבו יוסף הצדיק, **הסיע את עצמו מאהבה הגשמי לאהבה הרוחני**, לאהוב את הבורא ולדבק את עצמו להבורא בשמע אחד באהבה עזה ובמסירות נפש ממש. וזהו שאמרו ז"ל **שהיה קורא את שמע**, לא בדרך הזדמנות, אלא במכוון דבק וקשר עצמו באהבה עזה אהבה רבה אשר לא ישוער, כי **מחמת התעוררות האהבה שהיה לו אז אהבה גדולה אשר לא ישוער לבנו חביבו**, היה בנקל לו לבא לאהבה אמיתית אהבה רבה אשר בשום זמן מהזמנים לא היה יכול לבא לאהבה כזו.

דברי שלום

גודל מעלת האמונה בזמן החשכות

הקשו המפרשים מה טעם קרא יעקב ק"ש באותו זמן, ובאם הגיע זמן ק"ש מה טעם לא קרא יוסף ק"ש.

יש לבאר בדרך דרש על דרך מאמר הרה"ק ר' יהושע **מבעלזא זי"ע** בדברי המדרש (רבה ועיין ברש"י על פסוק זה) עה"פ (שה"ש ד, ח) 'תשורי מראש אמנה', הר הוא בגבול צפונה של ארץ ישראל ושמו אמנה, וכשגלילות נקבצות

ומגיעות שם הם צופים משם ורואין גבול ארץ ישראל ואורה של ארץ ישראל ושמחים ואומרים הודיה. והקשה כאשר יתקבצו ישראל מגלותם מה טעם יאמרו שירה על הר זה שאינו בתוך הארץ ולא יכנסו לומר השירה בארץ. וביאר שעבודת ישראל והתחזקותם באמונה בחשכת והסתר הגלות גדולה מעלתה מאד, לכך בעת שיקבצו ישראל לצאת מאפילות הגלות לאור גדול, **יחפצו לשיר עוד שירה אחת קודם כניסתם לארץ** בדרך התחזקות באמונה בחשכת הגלות.

והנה ידוע המעשה שפעם אחת המתין הרה"ק ה'שמח משה' לבנו שיבוא - אחר זמן רב שלא התראו, וכאשר באו ואמרו שהנה הוא בא עטה את בגדי השבת ורץ מהר מתוך שהבין שהכונה על משיח צדקנו, כי מגודל ציפייתו למשיח היתה מחשבתו תמיד על ביאתו.

בדרך זו יש לבאר כי יעקב המתין ליוסף בנו וכאשר באו ואמרו לו הנה הוא בא הבין שהכונה למשיח שבא לקראתו, לכך קרא קריאת שמע שהוא ענין אמונת ה' ויחודו, ברצותו לייחד שמו יתברך בעת החושך קודם זריחת אור הגאולה.

התחזקות באמונה קודם גודל היחוד

ואף שביאור זה הוא על דרך דרש כמובן, יש לומר באופן זה בדרך פשט. שבעת שהיה יוסף יחד עם יעקב אביו היה ע"י זה יחוד בשלמות, ומעת שנפרד ממנו נתפרד היחוד וכדאמרו חז"ל (תנחומא וישב ב) שבאותם שנים לא שרתה שכינה על יעקב אבינו, ובכל אותו זמן היתה עבודתו באמונה פשוטה בעת החשכות.

לכך בעת שבא להתאחד עם יוסף הצדיק ולשוב לבחינת היחוד העליון קרא קריאת שמע, כי **בקש לייחד שמו יתברך עוד פעם אחת באמונה מתוך החושך קודם שזוכה לגודל האור.**

ויגש תשע"ז, ליל שבת - בולטימור

חינוך הדורות על ידי מסירות נפש

עוד יש לבאר על דרך דאיתא באור החיים הק' עה"פ (מו, ל) 'ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי', ולכאורה הלא כבר נתבשר

התפלה בהיכלו של הרה"ק יחיאל ממוש ז"ע – מגדולי תלמידי מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע ליומא דהילולא קדישא עשרה בטבת תרי"ב

הסדרון התפלה ללא כוונה

פעם אמר רבי יחיאל בראש השנה לפני התפלה לרבי חיים שניידער בשם מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע, פירוש מאמר חז"ל (ברכות ה:) שנים שנכנסו להתפלל וקדם אחד מהם להתפלל ולא המתין את חבירו ויצא טורפין לו תפלתו בפניו, שנים שנכנסו להתפלל הם המחשבה והדיבור, וקדם אחד מהם והתפלל ולא המתין את חבירו ויצא, שהקדים להוציא הדיבור והניח המחשבה, אזי טורפין לו תפלתו ל"ע.

השי"ת מצרף הכוונה לדיבורים

דברים אלו תביעה גדולה הם כי פעמים נכנס האדם להתפלל בדעת נכונה לכיין בלבו מה שמוציא בשפתיו, אלא שלמעשה נטרדת מחשבתו מעניני העולם ולא עלה בידו לכיין לכוון לבו בתפלתו. לכך אפשר שבדורות אלו אשר ירדה חולשה לעולם יש לפרש דברי חז"ל באופן אחר, שנים שנכנסו להתפלל היינו שבכניסת האדם לתפלה מטהר מחשבתו ומכיין לבו לכיין בתיבות התפלה, וקדם אחד מהם להתפלל שבעל כרחו נטרד במחשבתו ולא הוציא רצונו הטוב לפועל, טורפין לו תפלתו בפניו טורפין מלשון עירוב – טרף בקלפי, כיון שהיה בו רצון אמיתי וכונה נכונה לכיין לבו בתפלתו טורפין ומערבין כונתו שקודם התפלה בתיבות התפלה, לעלות לרצון לפני אדון כל, אף שבשעת מעשה נחסר בכונתו.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ט"ו בשבט תשפ"א

וילסט זאגען א אידיש ווארט פאר גאט ב"ה, 'האריי!'] - לשון נופל מתיבת הריעון] - לשון שמחה בלע"ז. כי רק על ידי שמחה אפשר לעמוד להתפלל.

שפלות פותחת לב האדם לתפלה

חדל נא מי יקום יעקב כי קטן הוא (עמוס ז, ה). בשם הלעכוויטשער ז"ע, 'חדל נא' - אין נא אלא לשון בקשה, כשנאטם לב האדם ח"ו ואינו יכול להתפלל, א"כ 'מי יקום יעקב'. העצה לזה - 'כי קטן הוא', יקח עצמו לקטנות ושפלות ויפתח לו השי"ת את לבו.

עבודת התפלה בחג השבועות במוש

לחג השבועות היו מגיעים רבים אל העיר מוש לחסות בצלו של ר' יחיאל בהאי יומא רבא, פעם בעת שהתפללו בהתלהבות גדולה מאוד, אירע שנצרך ר' יחיאל לצאת החוצה בעת חזרת הש"ץ, וירא חייט אחד מאנשי העיר, ויחבקהו ויאמר אליו, 'קום אריין הארציגער ברידער, דו וועסט זעהן, וואס פאר א שיינקייט מען דינט דא גאט ב"ה' [- היכנס נא אחי אהובי וראה בעיניך באיזה יופי עובדים כאן את השי"ת].

פסוקי דזמרה של מרן הס"ק ז"ע

היה אומר ר' יחיאל: ווען דוד המלך ע"ה וואלט הערען דעם לעכוויטשער זאגען 'פסוקי דזמרה' וואלט איהם אויך הנאה געטאהן... [- אילו היה דוד המלך שומע את הפסוקי דזמרה של הלעכוויטשער היה הנאה מאוד].

עבודת חודש טבת

התעוררות אהבה בעשרה בטבת כביום השב"ק

איתא (יומא נד:) בשעה שנכנסו אויבים להיכל מצאו כרובים מעורים זה בזה, ולכאורה הוא פלא שהרי שם בגמרא איתא שבשעה שהיו ישראל עושים רצונו של מקום היו הכרובים פניהם איש אל אחיו, ובשעה שאינם עושים רצונו של מקום פניהם לבית, ואם כן הכיצד בשעה שנכנסו אויבים להיכל שהוא זמן של ריחוק והסתר פנים, היו הכרובים מעורין זה בזה שהוא מורה על גילוי אהבה גדול ביותר.

וביאר בספ"ק (עין אוהב ישראל ודברי שלום לשבת חזון) שהוא כדרך שני אוהבים שהוצרכו להיפרד זה מזה, אשר בעת הפרידה מתגברת ביותר האהבה ביניהם. כמו כן בעת שהיה ביהמ"ק קיים היו ישראל דבוקים כביכול בהשם יתברך בגודל אהבה, וכיון שבא זמן החורבן והוצרכו להיפרד כביכול מהשם יתברך ולגלות מעל שלחן אביהם, באותה שעה נתגברה ביותר אהבת הבורא יתברך אליהם, ולכן היו הכרובים באותו זמן מעורין זה בזה. ויחוד זה בין השם יתברך ובני ישראל שנתעצם ביותר בעת החורבן, נתן בישראל כח לכל משך זמן הגלות להחזיק בכל עת באמונתם ודבקותם בהשם יתברך, אף כאשר עומדים במצב של חושך בהסתרת מהם אורו יתברך, בידעם כי אהבת השם יתברך אליהם קיימת לעד ולעולמי עולמים.

ענין זה נתעורר בכל איש יהודי בשבת קודש, כדאיתא בתפארת שלמה (פר' דברים) על הפסוק (דברים א, ו) 'ה' אלקינו דבר אלינו בחורב לאמר רב לכם שבת בהר הזה', 'בחורב' מורה על חורבן ביהמ"ק, ואף בזמן שביהמ"ק חרב והלכו ישראל בגלות רב לכם שבת', שבשבת קודש זוכים לקרבה ודבקות בהשם יתברך כבזמן שביהמ"ק היה קיים, אמנם בימות החול בזמן הגלות נסתרת אהבת השי"ת לבני ישראל.

לכן בהגיע עת רעוא דרעיון בשב"ק - זמן מועט קודם שנפרד היהודי מקדושת השבת, מתגברת אז ביותר האהבה בין השי"ת ובניו אהוביו. כפי שהיה בעת שנפרדו ישראל מהשי"ת בשעת החורבן, כנאמר בזמירות 'דביה רעוא דרעוא ולית זעפין', 'רעו דיליה' וכו'. כי בזמן זה מתגלה הרצון העליון כי רוצה ה' בעמו ע"י התגברות האהבה קודם הפרידה, ודבקות זו נותנת כח באיש יהודי לעבודת ימי החול, להתחזק בעבודתו באמת ובאמונה אף בזמן חושך והסתר.

על דרך זה יש לבאר בענין תענית עשרה בטבת שנקבעה על אשר ביום זה התחיל המצור על ירושלים, ובבית יוסף (ס' תקנ"ג) כתב בשם האבודרהם שאפילו אם היה חל התענית בשב"ק היו מתענים בו. והענין בזה כפי שנתבאר שהיחוד שנעשה בזמן החורבן מהתעוררות האהבה בין השם יתברך ובני ישראל, הוא אשר נתן כח בבני ישראל לכל ימי הגלות. והתעוררות אהבה זו החלה בעשרה בטבת אשר בו התחיל גזירת החורבן, עד אשר נתגברה ביותר בעת החורבן בפועל. מחמת זה היו מתענים תענית זו אפילו בשבת, כי פנימיות ענין התענית הוא ראשית התעוררות אהבתו יתברך לישראל, אשר בכחה מחזיקים המה בעבודתו בזמן הגלות, והוא ממש כענין השבת אשר מתעורר בה אהבה עצומה בין השם יתברך ובני ישראל, אשר מאהבה זו מתחזקים לעבדו באמת ובאמונה בימי החול.

מתוך רעוא דרעיון ויגש תשס"ד (נדפס בנראה אור גליון מה)

טריחותא בעבודת 'הכון לקראת אלוקיך'

למ"ד תפלת ערבית רשות, כיון דשרא ליה המייניה לא מטרחינן ליה וכו', מתקיף לה רב ששת טריחותא למיסר המייניה ועוד ליקו הכי וליצלי משום שנא' (עמוס ד, יב) 'הכון לקראת אלוקיך ישראל' (שבת ט: - ז.).

תמה רבי יחיאל שתירוף הגמרא הוא רק על הקושיא השניה, אבל הקושיא הראשונה בעינה עומדת. ותירץ שבדאי מתורצת בזה גם הקושיא הראשונה, כי אם היתה החגורה רק כסתם בגד ללבוש, היה שייך שפיר להקשות וכי טריחותא למיסר המייניה. אבל לפי התירוף שענין החגורה הוא משום 'הכון לקראת אלוקיך', אם כן צריך לזה הכנת הלב כעומד לפני המלך, וזה כבר טריחותא.

שביעת האדם ע"י שירות ותשבחות

סיפר רבי יחיאל כי פעם נכנס אחד לרבו הרה"ק המארי דכ"א מלעכוויטש ז"ע בימי עניו, וראה שלא היה שם מה לאכול, ושאלו במה ישבע את נפשו ונפש בני ביתו, השיבו כתיב (יואל ב, כו) 'ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה' - 'ואכלתם אכול - 'אגיעסין וואס גיגעסין' [- אין חשוב כ"כ מה נאכל], איי 'ושבוע?' - 'מיט וואס וועט ער זייט זיין?', ע"י 'הללתם את שם ה' אלקיכם' - בדבר זה תהיו שבעים!
תפלה בשמחה

מזמור לתודה הריעו לד' כל הארץ (תהלים ק, א). היה אומר בשם רבו מרן הס"ק ז"ע 'מזמור לתודה', דו

העבודה בימי טבת חביבה על השי"ת

ותלקח אסתר אל המלך וגו' בחודש העשירי הוא חודש טבת בשנת שבע למלכותו (אסתר ב, טז). ורש"י פירש, עת צינה והגוף נהנה וכו' כדי לחבבה וכו'. ועל

והנה חודש טבת הוא גם כן זמן נמוך, כמו שאמרו (זוה"ק שמות יב.) 'וצפננה שלשה ירחים' (שמות ב, ב), תמוז אב וטבת, או הגירסא תמוז וחצי אב וטבת וחצי שבט, ולזה הגירסא הסכים אא"ז ז"ל, מכל מקום טבת

דרך העבודה, הנה ידוע מאמר הצדיקים על פסוק (איכה א, ג) 'כל רודפיה השיגה בין המצרים', היינו כל שרודף אחר הקדושה בנקל לו להשיג בזמן הוא, אדרבה מחמת שהזמן נמוך, העבודה חביבה לפני הבורא.

בודאי משלשה ירחים הנ"ל, וזהו עת צינה, וכשאדם מתגבר ומחמם עצמו בעבודת השי"ת, **חביב הוא מאד**. זהו 'ותלקח', כי אסתר כינוי על הנשמה.

דברי שלום - רמזי מגילת אסתר

התחזקות באמונה וביגיעה בחודש טבת

צירוף השם השייך לחודש טבת יוצא מסופי תיבות הכתוב (תהלים לד, ד) 'גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחידו'.

הרמז בזה שלאדם יש בחייו כמה מיני זמנים, יש **זמנים של גדלות ורוממות** שמתעלה בעבודת יוצרו ועוסק בתורה ותפלה בתשוקה ורצון, ואף בגשמיות מרגיש שהבורא יתברך משפיע לו רחמים וחסדים. **ויש**

מברך ומהלל להשם יתברך. 'בה' תתהלל נפשי' שהנני יודע שהבורא יתברך מנהלני בכל מצב לכך הנני שמח בו אף בזמנים אלו, ועל ידי זה 'שמעו ענוים' אותם שמחזיקים עצמם בשפלות 'וישמחו' בידועם כי בשפלנו זכר לנו.

לכך מודיע ומכריז דוד המלך לבני ישראל בכל הדורות 'גדלו לה' אתי' - התרוממו והתגברו באמונה ובעבודת הא-ל אף במצבים שאינכם מרגישים אור ה' וחסדו כאשר אנכי התחזקתי בזמני ההסתר, ועל ידי זה תזכו - **ונרוממה שמו יחידו'** להתרומם בזמנים נעלים ומאירים - 'העם ההולכים בחושך ראו אור גדול'.

מתוך נר' ד'הניכה ר"ח טבת - תשע"ח

הגשה לתפלה

על ידי שמביט במעשיו ומתבונן היאך יכול לעמוד לפני ה' בשפלות מצבו ומתעורר בחרטה ותשובה אמיתית, ועל ידי זה יכול לעמוד בתפלה לפני המלך.

עוד שייך ענין התשובה על ידי התפלה, כאשר משיג בתפלתו גדלות הבורא ונתקרב אל יוצרו, ועל ידי זה נותן לבו שעבודתו עד עתה אינה כראוי ומתבייש באשר לא עסק בעבודת הבורא באופן הראוי כאשר משיג עתה רוממותו. כענין תשובת רבי סעדיה גאון ששב בכל יום על שלא עבד את בוראו ביום שעבר כראוי לפי השגתו היום. וכן איתא מצדיקים על הרה"ק מפרשיסחא זי"ע שכונה 'היהודי הקדוש' כי בכל יום נתעלה ביותר, עד שהיה בעיניו מצבו ביום אתמול לגבי היום כגוי לגבי יהודי.

זהו שהביא המדרש הכתוב 'הנה ימים באים ונגש חורש בקוצר' עה"פ 'ויגש אלי' המורה על הגשה לתפלה. כי חורש מורה על עבודת התשובה כענין 'נירו לכם ניר', ו'קוצר' על עבודת התפלה שנשפע בה קדושה בנפש היהודי להידיבק בהשם יתברך. ובזמן הזה שייך בעבודת התפלה שני אופני תשובה, האחד ששב על חטאי קודם עמדו בתפלה ואזי החרישה והקצירה מרוחקים זה מזה, והשני שעל ידי התפלה גופא נתעורר בתשובה על מצבו מקודם ואזי החרישה והקצירה באים כאחד.

אמנם לעתיד לא יהא שייך עבודת התשובה על חטא כי לא יהא יצה"ר שולט רק על ידי העליה מדרגה לדרגה. כדאיתא בספה"ק ביאור אמרם ז"ל (שבת ל:) עתידה אשה שתלד כל יום, שבכל יום יושפע אור חדש מהארת החכמה, וממילא יתעוררו תמיד בתשובה על שלא היתה עבודתם מקודם כראוי, וזהו 'הנה ימים באים ונגש חורש בקוצר'.

כן הוא בשבת קודש שהוא מעין דלעתיד, שעל ידי עלייתו מדרגה לדרגה נתמלא בוש והכנעה על שלא היתה עבודתו בימות החול באופן הראוי כאשר משיג עתה. לכך מצינו בשבת ענין יהודה ויוסף שהם חורש וקוצר כנ"ל, יהודה - 'מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה' (תהלים צב, א) ויוסף - בתפלת מוסף כידוע (סידור האריז"ל - תפלת מוסף). וזהו 'עזור לשובתים בשביעי בחריש ובקציר עולמים', שהשובתים בשביעי זוכים לבחינת 'ונגש חורש בקוצר' מעין דלעתיד.

ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ויגש תש"פ, ליל שבת

זמנים שאין בלבו חשק לעבודת הבורא ונסתר ממנו חסדי המקום.

בזמני ההסתר עבודתו להתחזק באמונה ולידע שבאמת אין שינוי בין הזמנים, כמאמר הכתוב (שם נו, יא) 'באלקים אהלל דבר בה' אהלל דבר', כי אף בזמנים אלו נמצא עמו הבורא יתברך ומשפיע לו חסדו אף שאינו נגלה לעיניו.

זהו רמז הכתוב (שם לד, א) 'לדוד בשנותו את טעמו לפני אבימלך', שהיה דוד המלך נרדף משונאיו עד שהיה מוכרח לשנות טעמו לפני אבימלך ועל ידי זה 'יגרשהו וילך', ואזי אמר (שם פס ב) 'אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי', שבכל הזמנים אף בעת החושך

עשה את האדם ישר' א"כ לא היה צריך האדם לחפוף לעשות רק מה ששייך להשי". רק מחמת היצה"ר והאולת שהאדם עושה נתעוות האדם ורוצה לילך שלא בדרך הישר שלפיכך אנו אומרים 'ולא שוה לנו' - שע"י העונות אנו נעשים לא ישר. אבל כשאנו לומדים גמרא בעיון ולקחים עצמם לשכל הישר. שזהו באמת שכל הישר. נעשה עי"ז האדם ישר ומשנעשה ישר שוב אינו חפץ רק מה ששייך להשי"ת.

בית אהרן (דף קלו):

לְיָמוּד הַתּוֹרָה קוֹדֵם הַתַּפְלָה פּוֹתַח אֶת הַלֵּב הָאוֹמֵם בְּשֵׁם הַרְהַ"ק אֲדַמּו"ר רַבִּי אֶהֱרָן נ"ע מְקַאֲיִדְנָאוּ זי"ע וְעַכְ"א מֵה שִׁמְעַתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בּוֹה הַלְשׁוֹן: מִצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים הֵמָּה עַל הָאֶרֶץ, וְתוֹרָה הִיא עַל הַשָּׁמַיִם. וְהַמַּחֲבָרִן תּוֹרָה עִם מִצְוֹת הִיא הַתַּפְלָה, וְאִךְ יִכּוֹלִין לְבוֹא לְיַדִּי תַפְלָה כְּרֹאֵי מֵאַחַר שֶׁהַלֵּב אֶטוֹם וְחַתּוּם מֵהַבְּלִי הָעוֹלָם. עַל כֵּן הֵעֵצָה לְזֶה לְלַמּוֹד קוֹדֵם הַתַּפְלָה וּבִזְוֵה יִפְתַּח לְבָבוֹ, כְּמוֹ שִׁכְתוּב 'הוּא יִפְתַּח לְבָבוֹ בְּתוֹרָתוֹ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא כְּמוֹ פְּרָאִיִן צִיעֵר - שְׁפוֹתַח אֶת הַלֵּב, וּמֵאַחַר שֶׁהַלֵּב יִהְיֶה פְּתוּחַ יִשִּׁים בְּלִבּוֹ אֶהְבְּתוֹ וִירָאָתוֹ וְעַ"י זֶה יִוֹכַל לְהַתְּפִלַּל כְּרֹאֵי.

סידור אור הישר (יבנא תרפ"ח)

טוב לעסוק בתורה קודם התפילה

אמר על מה שאמרו חז"ל (ברכות ל:) אין עומדין להתפלל וכו', וכדאיתא בספרים הקדושים שטוב לעסוק בתורה קודם התפילה, וזה הפירוש כי ה' אלקיכם הוא הנלחם לכם, היינו כשאתם נושאים ונותנים במלחמתה של תורה, אז ואתחנן אל ה' בעת ההיא (דברים שם פסוק כג) דייקא.

אמרי יעקב (דברים תרע"ז)

תשובה הכנה לתפלה

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וגו' (מד, יח). במדרש (ב"ר צג, ו) רבנן אמרי הגשה לתפלה וכו'. עוד במדרש (שם, ה) 'הנה ימים באים נאם ה' ונגש חורש בקוצר' וגו' (עמוס ט, ג), 'חורש' זה יהודה 'בקוצר' זה יוסף. הביאור דכתיב (תהלים לד, טו) 'סור מרע ועשה טוב', שקודם שעוסק האדם בטוב יש לו לסור מהרע, וכדאיתא בתוס' (פסחים קז: ד"ה נירו לכם) במאמר הכתוב (ירמיה ד, ג) 'נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים', שכאשר אין הזריעה מועלת אם אין מסירים מקודם את הקוצים כן אי אפשר לשוב אל ה' כל זמן שמשוקעים ברע. לכן קודם שנגש היהודי בתפלה לפני ה' יש לו להכין עצמו

כפי היגיעה כך יתגלה השי"ת בתפלה

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה (מד, יח).

יהודה רומז על איש יהודי הניגש בתפלה לפני הקב"ה, אין הגשה אלא תפלה, ואומר לפניו ית' בי אדני, הלא יש בי חלק אדנות שלך, ולכן אבקש ידבר נא עבדך דבר באזני אדני, זכני שאוכל לדבר לפניך דבורים של תורה ותפילה באופן שיהיה לנחת רוח לפניך, ויעלו ויתקבלו לרצון באזני אדני. ומה משיבים לו, ואל יחר אפך בעבדך כלומר אל יחר בעיניך בתחילת העבודה כשהנך מרגיש שאין העבודה בבהירות כרצונך, כי כמוך - כפרעה - פרעה מלשון התגלות, כי כפי מדת העבודות והיגיעה שלך באמיתות הלב, כך יתגלה לך השי"ת.

מורן הס"ק מלעכוויטש זי"ע

זהירות מדברים בטלים

בעת קומו שחריית עד שעה אחר זמן תפלה יזהר לבל יעשה שום מלאכה. גם יזהר שלא ידבר שום דברים בטלים תוך זמן הנ"ל אם לא באונס ובהכרח גדול שיצטרך לדבר.

הנהגות מרן הס"ק מלעכוויטש זי"ע (את 2)

להכין את עצמו לתפלה, ולמעט בדבור קודם התפלה ובפרט בבואו לבית התפלה.

סדר היום למרן אדמו"ר הזקן זי"ע (את 2)

תפלה קודם התפלה

פירש אא"ז רבינו הגדול מוה"ר שלמה חיים נ"ע זי"ע על הא דאמרו ז"ל (ברכות ל:) חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה ומתפללין כדי שיכוננו לבם למקום, כלומר היו שוהים שעה, ומתפללין באותה שעה שיוכלו אח"כ בתפילה לכוין את לבם למקום, ודפח"ח.

דברי שלום (בפרשתו)

הכנה לתפלה בלימוד גמרא בעיון

לתפילה צריך מקודם הכנה שלא לבא מן החוץ ולעמוד להתפלל, רק שיהיה אצלו מקודם הכנה, שידע שעומד להתפלל לפני ה'. וואש איין יוד קאן דער ליינגען עם התפילה. שתפילת ישראל גבוה מאוד. ובמה יוכל להכין עצמו, בלימוד תוה"ק - או בלמוד גמרא בעיון, או במאמר מזוה"ק, או באמירת תהלים. עם הכל יוכל לעשות הכנה לתפילה.

הרה"ק רבי שלמה קארלינער זצ"ל אמר אין צריכין מוסר ספר יותר מן מעט גמרא בעיון, והטעם כי האלקים